

ماه مبارک کر رمضان آداب و رسوم و شرایط خاص خود را دارد که آن را از بقیه ماه‌های مسال متمایز می‌کند. با این همه مسلمانان مناطق مختلف جهان و به‌ویژه کشورهای اسلامی در این ماه متناسب با فرهنگ‌های خود، هر کدام آداب و رسوم خاص دارند تا به بهترین شکل ممکن از فضیلت این ماه بهره ببرند. مراسمی که از کشور به کشور دیگر و حتی از شهری به شهر دیگر تفاوت دارد. آنچه در زیر می‌آید نگاهی مجمل به این مراسم و مناسک در برخی از کشورهای است.

در کوشان در هند

هندوستان لقب کشور ۷۲ ملت را از آن خود کرده است. دلیل این امر، مردمی است که دین و آداب‌های مختلفی دارند. در این میان، با این‌که تعداد ادیان و مذاهب در هند زیاد است؛ اما اکثریت را هندوها و مسلمانان تشکیل می‌دهند. به‌همین

اداری کارمندان کاسته می‌شود. غذاخوری‌ها در این ماه به دستنور دولت تعطیل می‌شود، اما در عوض بازار ترشی و جلیبی (زولبیا) در افغانستان گرم است. افطاری دادن هم در ایین کشور همانند سایر کشورها مرسوم است تا جایی که گاهی سبقت‌گرفتن مردم برای دادن افطاری دینی است. وقتی هم که افطار می‌شود نمازگزاران با خود افطاری به مسجد می‌برند و پس از خواندن نماز مغرب افطار می‌کنند و به خانه می‌روند و شام می‌خورند.مردم افغانستان با روی آوردن به مساجد و حسینیه‌ها در مجالس مخصوص این ماه شرکت می‌کنند که از جمله آنها مراسم احیا و گرامیداشت شب‌های قدر و سوگواری در شهادت حضرت علی(ع) است.

رمضان در عربستان

آداب مردم عربستان هم مانند آداب و رسوم کشورهای مسلمان در ماه رمضان است و تفاوت

ماه مبارک رمضان برای مردم اندونزی ماه جشن و شادی است. شادمانی‌های مذهبی شبانه، بازی‌های مختلف و غذاهای متنوع، همه جزئی از فرهنگ مردم اندونزی در ماه رمضان است.

ماه رمضان در پاکستان، مساجد به منظور تلاوت قرآن و احادیث دینی پر از افراد روزه‌دار می‌شوند و صف‌های طولانی نماز در مساجد به بسته شدن خیابان‌ها منجر می‌شود.

👉

دلیل است که رمضان به این کشور حال و هوای دیگری می‌بخشد.

همانند آداب و رسوم کشورهای مسلمان در ماه رمضان، روزه‌داری و حضور در مساجد و اماکن مذهبی، از رسوم جدایی‌ناپذیر در بین مسلمانان هند است. مانند سایر کشورها، در هند هم تمام مردم، بدون در نظر گرفتن دین و مذهب، کنار هم زندگی می‌کنند و به یکدیگر احترام می‌گذارند.

در هند مردم استقبال از رمضان را با تمیز کردن مساجد انجام می‌دهند. مسلمانان هند گلدسته‌ها و محوطه داخلی مساجد را پس از غبارروبی، به کمک گل‌های رنگارنگ تزئین می‌کنند. علاوه‌بر مساجد، محله‌ها و خانه‌ها هم تزئین می‌شوند تا حال و هوای هیجان‌انگیزی حاصل شود. در هند هم اگر کسی روزه نیاشد یا مسافری به هند سفر کرده باشد، گرسنه نمی‌ماند. تعدادی از رستوران‌های هند مانند روزهای عادی آماده پذیرایی هستند. تنها رستوران‌هایی که تا زمان افطار تعطیل‌اند، رستوران‌هایی هستند که توسط مسلمانان اداره می‌شوند.

حرکت جالبی که در این کشور دیده می‌شود، وجود جایگاه‌هایی مخصوص برای ادای نذر است. به این ترتیب مردمی که وسیع خرید خرما، میوه و شیرینی ن‌دارند، می‌توانند توسط این مکان‌ها از آنها استفاده کنند. خوردن و آشامیدن قبل از افطار در هند ممنوع نیست؛ اما به احترام افراد روزه‌دار، کسانی که روزه نیستند تا حد امکان از خوردن و آشامیدن در مکان‌های عمومی خودداری می‌کنند. در هند هم مسلمانان روزه‌شان را با خوردن خرما، نمک یا آب باز می‌کنند.انواع غذاهای از جمله حلیم، عدس پخته و هریس به‌عنوان غذاهای محبوب و مقوی در ماه رمضان سرو می‌شوند.

در هند هم مانند بیشتر کشورهای افرادی با کوبیدن روی طبل‌ها، مردم را برای سحری بیدار می‌کنند و مردم هندوستان به کسانی که چنین کاری انجام می‌دهند، هدیه می‌دهند. همچنین مسلمانان هند در ماه مبارک مساجد و گلدسته‌ها را با چراغ تزئین می‌کنند و در آنها کلاس‌های قرآنی برگزار می‌کنند. در این ایام مساجد مملو از نمازگزار می‌شود. مسلمانان هندی هنگامی که خرما نیاشد با آب و برخی نیز با نمک افطار می‌کنند. این عادتی است که تنها در هند رواج دارد. سفره‌های

به‌آماده‌کردن سفره سحر و افطار می‌پردازند و تا اذان صبح بیداری می‌مانند. غذای این در طول ماه رمضان خرما، قهوه عربی، گوشت چرخ کرده و ماهی است.

رمضان در پاکستان

در ماه رمضان اماکن لهو و لعب در پاکستان نیز بسته می‌شود و مساجد به منظور تلاوت قرآن و احادیث دینی پر می‌شوند به طوری که صف‌های سبقت‌گرفتن مردم برای دادن افطاری دینی است. وقتی هم که افطار می‌شود نمازگزاران با خود افطاری به مسجد طولانی و به بسته‌شدن خیابان‌ها منجر می‌شود. آنها بعد از ادای نماز با خرما و برنج و گوشت افطار می‌کنند. فروش «کوله» که پیاز قرمز و گوشت سرخ شده است، در این ماه بازار داغی دارد. در دهه آخر ماه رمضان هم مردان غذای سحری خود را در مساجد می‌خورند.

رمضان در مصر

در قاهره پایتخت مصر، گروه‌های مختلف عرب و غیرعرب جشن‌های مختص خود را دارند چراکه هر کدام به گونه‌ای خاص این ماه را می‌شناسند و هر کدام به‌اندازه خود قدر و منزلت آن را می‌دانند. این جشن‌ها ترکیبی از جشن‌هایی هستند که از دوره فرعونیان، قبطیان و اسلامیان باقی مانده است. قاهره در ماه رمضان به ۲ شهر تبدیل می‌شود؛ اول شهریهی است از صبح زود تا ساعت ۱۴ که در این هنگام شهری آرام، ساکت و بدون کوچک‌ترین شلوغی و ازدحام است و از ساعت ۱۴ تا زمان

دریچه‌ای به جهان

khareji@kayhan.ir

رمضان در عراق

آداب و رسوم کشورهای مسلمان در ماه رمضان شباهت زیادی به یکدیگر دارد. در عراق هم همین روال ادامه دارد؛ اما تنها برخی آداب، عامل وجه تمایز این‌همه عراق نسبت به کشورهای دیگر است. به دلیل رسوم که در ماه رمضان به ماه مهمانی خدا شناخته شده است، مردم عراق قبل از فرارسیدن ماه پربرکت خدا، خودشان را آماده می‌کنند.

مردم عراق باور دارند باید قبل از شروع ماه رمضان خودشان را برای مهمانی آماده کنند. از این رو اولین کاری که می‌کنند، خرید لوازم مورد نیازشان برای رمضان است. اغلب سبدهای خرید را مواد غذایی و شیرینی‌های مخصوص این ماه تشکیل می‌دهد. در واقع، مردم با خرید مواد غذایی مورد نیاز و شربت‌های مخصوص، خودشان را برای استقبال از این ماه آماده می‌کنند.

در عراق هم مانند عربستان و لبنان، رسم بیدارکردن مردم برای سحری وجود دارد. به‌همین دلیل، برخی افراد در محله‌ها و کوچه‌ها طبل‌به‌دست می‌چرخند و مردم را برای خوردن سحری بیدار می‌کنند. به‌دلیل این‌که مردم عراق علاقه زیادی به شیرینی دارند، انواع شیرینی را می‌توانید در سفره‌های افطاری آنها پیدا کنید. زولبیا و باقلوا ترکی، بامیه، برمه، دهنین، قلابین، محلی و حلواي خرما (کلچا) از معدود شیرینی‌هایی هستند که همراه با چای یا آب جوش هنگام افطار سرو می‌شوند.

رمضان

در کشورهای مختلف جهان

در عین حال آداب افطاری در عراق کمی متفاوت است. در این کشور خوردن پیش‌غذاها و غذاهای مقوی در رمضان اهمیت بسیاری دارد. به‌همین دلیل، مردم عراق قبل از شروع ماه رمضان برای خرید انواع خوراکی‌های مقوی راهی بازار می‌شوند. از اصلی‌ترین و مهم‌ترین غذاهایی که در سفره افطاری هر خانواده عراقی پیدا می‌شود، سوپ دال عدس است. همچنین غذای معروف عراقی هم در سفره‌های افطاری یا حتی سحری خودنمایی می‌کند. مسکوق از معروف‌ترین غذای عراقی است، در اکثر رستوران‌های این کشور پیدا می‌شود. این غذا ماهی پخته‌شده روی زغال است که همراه با ترشی، پیاز و نان تنوری خورده می‌شود.

علاوه‌بر این در ماه رمضان، مردم این کشور تلاش می‌کنند دست فقا و مستمندان را هم با کمک‌های مالی یا حتی مواد غذایی بگیرند. به‌عنوان

شهادت و ضربت خوردن امیرالمومنین علی(ع) نیز در همین شب‌هاست.

رمضان در لبنان

در لبنان، مسلمانان و غیرمسلمانان در ماه رمضان لذت می‌برند. در سراسر جهان روزهای واقعی رمضان از غروب آغاز می‌شود. محله‌ها یکی پس از دیگری آرام و آهسته بیدار می‌شوند تا با جریان انرژی، شور و نشاط را شروع کنند. گویا این محله‌ها تازه از خواب زمستانی بیدار شده‌اند و آهسته‌جان می‌گیرند. آداب و رسوم کشورهای مسلمان در ماه رمضان متفاوت است؛ اما در لبنان زیباتر و جذاب‌تر برگزار می‌شود. ۴۰ درصد جمعیت لبنان را مسیحیان تشکیل می‌دهند؛ به همین علت، این کشور از کشورهای است که می‌توان در آن از جشن رمضان لذت برد.

در این کشور مانند جشن کریسمس، رمضان هم به‌عنوان یک مناسبت ملی در نظر گرفته می‌شود. در این کشور جشن رمضان با آغوشی باز به استقبال همه می‌رود و تنها به مسلمانان محدود نمی‌شود. در سفره‌های افطاری تمام مردم، چه مسلمان و چه غیرمسلمان، چه کسانی که روزه بودند و چه کسانی که روزه نبودند، در کنار یکدیگر می‌نشینند. بعد از افطار، انرژی مردم تا حدی‌ست که می‌تواند آنها را در طول شب بیدار نگه دارد. آداب سحری لبنان

مسلمانان تایلند رسم دارند به‌صورت دسته‌جمعی مراسم افطاری برپا کنند. دلیل این امر افزایش وحدت و همدلی بین مسلمانان و دوری از تفرقه است.

👉

کنند. در واقع، لذت تلخ و شیرین نوستالژی در دنیای مدرن تداومی می‌شود. همچنین، یک رویداد گردشگری و فرهنگی در هتل‌های شهرهای بزرگ ترکیه در رمضان برگزار می‌شود. در این هتل‌ها، به دنبال تداومی شب‌های رمضان، سالن‌های غذاخوری‌شان تزئین می‌شوند. غذاها و نوشیدنی‌های مخصوص رمضان در این شب‌ها که مهمان سفره‌های افطاری هستند از غذاهای عثمانی انتخاب می‌شوند.

پس از پایان افطاری، گروهی به نواختن موسیقی عرفانی اسلامی می‌پردازند و قهوه و چای سرو می‌شود. علاوه بر این، تقریباً می‌توان گفت هر رستورانی از ترکیه منوی مخصوصی را ویژه مساه رمضان تدارک می‌بینند. از جالب‌ترین اتفاقاتی که در ماه رمضان می‌توان در ترکیه دید، برگزاری نمایشگاه‌ها و رویدادهای فرهنگی متنوع در شهرهای بزرگ است. نمایشگاه‌های کتاب، شب‌های شعر، رویدادهای هنری سنتی، موسیقی صوفیانه و گفت‌وگوهای مذهبی روح مردم را زنده می‌کند.

صفحه ۸

شنبه ۲۶ فروردین ۱۴۰۲

۲۴ رمضان ۱۴۴۴ – شماره ۲۳۳۷۷

افطاری مسلمانان این کشور شامل زیتون، پنیر، خرما، باقلوا و انواع سوپ و آش است که به آن چورپا گفته می‌شود. هنگام سحر نیز علاوه‌بر بانگ مناجات مساجد براساس عادتی دیرینه و قدیمی سحرخوان به خیابان‌ها و کوچه‌ها آمده و برای بیدار کردن مسلمانان برای خوردن سحری و اقامه نماز آواز سر می‌دهد و بعد از اقامه نماز صبح مسلمانان به قرائت قرآن می‌پردازند.

رمضان در مازنی

ماه رمضان در مازنی کمی متفاوت از دیگر کشورهای اسلامی است. در برخی مناطق این کشور، از جمله کنده، مالاکا و جوهور در روزهای ابتدایی رمضان شاهد مرخصی کارمندان ادارات هستیم. مردم این کشور، به‌عنوان خاصی برای روزه‌داران قائل هستند. به‌عنوان مثال، در روزهای رمضان تبلیغات مرتبط با غذا و نوشیدنی به چشم

در ماه رمضان خوردن و آشامیدن قبل از افطار در حد ممنوع نیست؛ اما به احترام افراد روزه‌دار، کسانی که روزه نیستند تا حد امکان از خوردن و آشامیدن در مکان‌های عمومی خودداری می‌کنند.

عربستانی‌ها در ماه رمضان بعد از نماز عشاء هم به راز و نیاز و دعا می‌پردازند «چراک» را که پوست خشک شده میوه است، دود می‌کنند و زنان هم سفره سحر و افطار را آماده می‌کنند.

👉

نمی‌خورد. دولت هم برای حفظ احترام و حمایت از مسلمانان، سیاستی را برای جلوگیری از چنین تبلیغاتی پیاده کرده است. با این کار، کودکانی که در حال یادگیری روزه‌داری هستند یا حتی مردم روزه‌دار، دچار هوس و وسوسه نمی‌شوند. در کشور مازنی هم غذاهای مخصوصی در رمضان تهیه می‌شوند. مردم مازنی از فرصتی که ماه رمضان در اختیارشان قرار می‌دهد استفاده می‌کنند تا برخی غذاها از جمله فرنی لامبورک را تهیه کنند. این فرنی را مردم به کمک یکدیگر در مسجد تهیه و آن را بین اطرافیان پخش می‌کنند؛ درست مانند کاری که ایرانی‌ها در پخش نذری‌ها انجام می‌دهند. محبوب‌ترین فرنی لامبورک، فرنی تهیه‌شده در مسجد کامیونگ بارو در کوالالامپور

است. در این مسجد در روزهای ماه رمضان، از ساعت ۸ صبح تا ۴ بعد از ظهر فرنی تهیه و بین مردم به‌صورت رایگان پخش می‌شود. خوردن یک وعده غذایی کنار ساحل از سنت‌های منحصرفرد ساکنین مازنی است. برخی افراد در ماه رمضان سحری‌شان را در خانه سپری می‌کنند؛ اما برخی دیگر سنت خوردن سحری کنار ساحل را حفظ می‌کنند. آنها کنار یکدیگر در ساحل می‌نشینند و از خوردن سحری‌شان لذت می‌برند.

ساحل بانو بووک در کوالا ترنگانو در رمضان معمولاً میزبان سفره‌های سحری مردم مازنی‌ست. این ساحل، در ماه رمضان مناظر مختلفی را به تماشا می‌گذارد. در واقع گویا برای سپری کردن یک تعطیلات کوچک و استراحت به کنار ساحل می‌روند و از نسیم خنک دریا لذت می‌برند. در آداب و رسوم کشورهای مسلمان در ماه رمضان همواره شاهد کمک به نیازمندان هستیم. در مازنی هم دولت و مردم به یتیم‌ها و مردمان فقیر اهمیت ویژه‌ای می‌دهند. به‌عنوان مثال، در روز عید فطر افرادی که وضعیت مالی خوبی دارند به افراد نیازمند کمک می‌کنند.

رمضان در تایلند

آداب ماه رمضان در تایلند هم مانند آداب و رسوم کشورهای مسلمان در ماه رمضان است. در این کشور حلول ماه رحمت و برکت خدا توسط روحانیون تایلندی تعیین می‌شود. برای این منظور، معمولاً مهم‌ترین افراد مذهبی قبل از غروب آفتاب برای مشاهده هلال ماه به بلندترین نقطه منطقه

می‌روند. پس از رویت هلال توسط روحانیون مذهبی، در شبکه‌های رادیویی و تلویزیونی شروع ماه رمضان به تمام مسلمانان تبریک گفته می‌شود. پس از آن، روزه‌داری از تاریخ مشاهده هلال ماه آغاز می‌شود. در این کشور، مراسم رمضان به‌صورت جداگانه برای شیعیان و اهل تسنن در مساجد برگزار می‌شود.

همچنین در بیشتر اوقات، رسانه‌ها و روزنامه‌ها هم به‌صورت جداگانه آیین شیعه و تسنن را ادا می‌کنند. شیعیان تایلند هم مانند سایر شیعیان جهان در شب‌های ۱۹، ۲۱ و ۲۳ رمضان مراسم قدر را برپا می‌کنند. در این شب‌ها قرائت دعای جوشن کبیر، مراسم احیاء و گرفتن قرآن روی سر در تایلند هم رایج است. در تایلند، تمام نمازهای ۵گانه و نماز جمعه در مساجد خوانده و به زبان‌های مختلف دنیا همایش‌های مذهبی برای مسلمانان برگزار می‌شود. از آن جایی که تنها حدود ۱۰ درصد مردم تایلند مسلمان‌اند، در زندگی عادی مردم تایلند تمیزی ایجاد نمی‌شود. مسلمانان این کشور ساکن‌اند. در منطقه شمالی و جنوبی این کشور ساکن‌اند. عین حال با این‌که اکثر مردم تایلند بودایی هستند؛ اما احترام مسلمانان را حفظ می‌کنند. آنها به‌خوبی مراقب رفتار و گفتارشان هستند تا مشکلی برای مسلمانان ایجاد نشود.

مسلمانان تایلند رسم دارند به‌صورت دسته‌جمعی مراسم افطاری برپا کنند. دلیل این امر، افزایش وحدت و همدلی بین مسلمانان و دوری از تفرقه است. مانند مردم عربستان، بیشتر مسلمانان تایلندی هم روزمه‌شان را با آب و خرما افطار می‌کنند. در این کشور هم افرادی با کوبیدن روی طبل، بزرگ، گفتمان‌ها و مساجد، آمدن ماه رمضان را به یکدیگر تبریک می‌گویند. سفره‌های

افطار و سحر مسلمانان هند با غذاهای خاصی به نام «غنجی» همراه است که از برنج، گوشت، آب و مواد دیگر درست می‌شود. سحرخوان نیز در هند نقش برجسته‌ای دارد که پیش از نماز صبح مردم را از خواب بیدار و با به‌پایان رسیدن ماه رمضان از آنها هدیه دریافت می‌کند.

مسلمانان هند در دهه آخر ماه رمضان سنت اعتکاف را برگزار و بر شب قدر تأکید بسیاری می‌کنند. آنها در شب بیست و هفتم ماه مبارک رمضان برای فاتحه خواندن اموات به قبرستان می‌روند و برای آنها قرآن می‌خوانند. در شب قدر عده‌ای از جوانان به کوچه‌ها و خیابان‌ها می‌روند و در‌های خانه‌ها را زده و آنها را برای احیای ماه مبارک رمضان صدا می‌کنند و قداست این ماه را یادآور می‌شوند.

رمضان در سوریه

مردم سوریه در ماه رمضان هر روز صبح با آواز سحر که به آن «طبل‌زنی» می‌گویند، از خواب برمی‌خیزند. با صدای این طبل مردم برای نماز و خوردن سحری خود را آماده می‌کنند. در سوریه، دهه اول ماه رمضان «دهه غذا» نامیده می‌شود که؛ کنایه‌ای است از توجه و اهتمام مردم به تهیه وعده‌های غذایی. دهه دوم «دهه پوشاک» است؛ کنایه از خرید لباس و استقبال از عید و دهه آخر «دهه شیرینی» است؛ کنایه از تهیه و فروش شیرینی‌های معروف دربارها. سوری‌ها این گونه به استقبال عید سعید فطر می‌روند.

رمضان در افغانستان

مردم افغانستان از چند روز قبل با جارو و غبارروبی مساجد به پیشواز ماه رمضان می‌روند. اولین روز ماه رمضان در افغانستان تعطیل است و علاوه‌بر آن در این ماه روزانه ۳ ساعت از زمان

مردم برای خواندن نماز به‌ها می‌خیزند. پس از اتمام نماز، سر سفره افطاری حاضر می‌شوند و غذای اصلی مواد دیگر درست می‌شود. سحرخوان نیز در هند نقش برجسته‌ای دارد که پیش از نماز صبح مردم را از خواب بیدار و با به‌پایان رسیدن ماه رمضان از آنها هدیه دریافت می‌کند.

مسلمانان هند در دهه آخر ماه رمضان سنت اعتکاف را برگزار و بر شب قدر تأکید بسیاری می‌کنند. آنها در شب بیست و هفتم ماه مبارک رمضان برای فاتحه خواندن اموات به قبرستان می‌روند و برای آنها قرآن می‌خوانند. در شب قدر عده‌ای از جوانان به کوچه‌ها و خیابان‌ها می‌روند و در‌های خانه‌ها را زده و آنها را برای احیای ماه مبارک رمضان صدا می‌کنند و قداست این ماه را یادآور می‌شوند.

مسلمانان هند در دهه آخر ماه رمضان سنت اعتکاف را برگزار و بر شب قدر تأکید بسیاری می‌کنند. آنها در شب بیست و هفتم ماه مبارک رمضان برای فاتحه خواندن اموات به قبرستان می‌روند و برای آنها قرآن می‌خوانند. در شب قدر عده‌ای از جوانان به کوچه‌ها و خیابان‌ها می‌روند و در‌های خانه‌ها را زده و آنها را برای احیای ماه مبارک رمضان صدا می‌کنند و قداست این ماه را یادآور می‌شوند.

مردم برای خواندن نماز به‌ها می‌خیزند. پس از اتمام نماز، سر سفره افطاری حاضر می‌شوند و غذای اصلی مواد دیگر درست می‌شود. سحرخوان نیز در هند نقش برجسته‌ای دارد که پیش از نماز صبح مردم را از خواب بیدار و با به‌پایان رسیدن ماه رمضان از آنها هدیه دریافت می‌کند.

مسلمانان هند در دهه آخر ماه رمضان سنت اعتکاف را برگزار و بر شب قدر تأکید بسیاری می‌کنند. آنها در شب بیست و هفتم ماه مبارک رمضان برای فاتحه خواندن اموات به قبرستان می‌روند و برای آنها قرآن می‌خوانند. در شب قدر عده‌ای از جوانان به کوچه‌ها و خیابان‌ها می‌روند و در‌های خانه‌ها را زده و آنها را برای احیای ماه مبارک رمضان صدا می‌کنند و قداست این ماه را یادآور می‌شوند.

مسلمانان هند در دهه آخر ماه رمضان سنت اعتکاف را برگزار و بر شب قدر تأکید بسیاری می‌کنند. آنها در شب بیست و هفتم ماه مبارک رمضان برای فاتحه خواندن اموات به قبرستان می‌روند و برای آنها قرآن می‌خوانند. در شب قدر عده‌ای از جوانان به کوچه‌ها و خیابان‌ها می‌روند و در‌های خانه‌ها را زده و آنها را برای احیای ماه مبارک رمضان صدا می‌کنند و قداست این ماه را یادآور می‌شوند.